

รื้อระบบเตือนภัยไทย

รับมือแผ่นดินไหว

หน้า... 13

รื้อระบบเตือนภัยไทย รับมือแผ่นดินไหว

รศ.ดร.สุทธิศักดิ์ ศรีลัมพ์ เสนอรื้อระบบเตือนภัยไทย

จตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัด ทส. ย้ำไทยเสี่ยงภัยพิบัติอันดับต้นๆ

ป ระเทศไทยติดอันดับ 3 ประเทศที่เผชิญภัยพิบัติมากที่สุด ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันดับหนึ่งอินโดนีเซีย รองลงมาฟิลิปปินส์ แม้ภัยพิบัติแผ่นดินไหวเกิดไม่บ่อย แต่กลับส่งผลกระทบรุนแรง และมีแนวโน้มเกิดภัยแผ่นดินไหวเพิ่มขึ้น

ไทยมีแนวรอยเลื่อนมีพลัง 16 แนว และอยู่ระหว่างการศึกษาเพิ่มเติมอีก 13 แนว ไม่รวมแนวรอยเลื่อนต่างๆ ที่อยู่ล้อมรอบประเทศ บทเรียนเหตุการณ์แผ่นดินไหวใหญ่ขนาด 8.2 ที่ประเทศเมียนมา ห่างจากพื้นที่กรุงเทพมหานครประมาณ 1,100 กม. เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2568 ที่ผ่านมามีผู้เสียชีวิตแผ่นดินไหวพม่าเพิ่มมากกว่า 3,500 ราย ส่วนกรุงเทพฯ เหยื่อตึก สตง.ถล่มทะเล 20 ราย ยังมีผู้สูญหายได้ซากตึกอีกจำนวนมาก เป็นโศกนาฏกรรมที่ควรพินิจกำลังป้องกันลดความสูญเสีย

กรมทรัพยากรธรณีจัดงานเสวนา “โลกเดือด แผ่นดินขยับ : อยู่กับความเสี่ยงอย่างไร ให้ปลอดภัยอย่างยั่งยืน” เพื่อสร้างความตระหนักรู้ความเข้าใจ ลดความหวุ่นวิตก และพัฒนาขีดความสามารถของทุกภาคส่วน เตรียมพร้อมรับมือธรณีพิบัติภัย และการปรับตัวเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมี ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน รมว.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน นักวิชาการด้านแผ่นดินไหวร่วมแลกเปลี่ยนแนวทางการจัดการธรณีพิบัติ

ภัยเพื่อเสนอต่อรัฐบาล ณ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันก่อน

นายรัฐดิ แดนดี รองอธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา กล่าวว่า แผ่นดินไหวที่เมียนมาและเกิดอาฟเตอร์ช็อกตามมาจะมากกว่า 300 ครั้ง ประชาชนเกิดความหวาดระแวงจะเกิดแผ่นดินไหวที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ซึ่งโอกาสเสี่ยงภัยแผ่นดินไหวของไทยอยู่ในเกณฑ์กลาง ที่ผ่านมามีแผ่นดินไหวเกิดขึ้นขอบประเทศไทยฝั่งตะวันตกและภาคเหนือ ครั้งใหญ่ที่สุดเกิดแผ่นดินไหวที่เชียงราย 6.3 จากระยะไกลแม่ลาว อ.แม่ลาว ปี 2557 ค่าความรุนแรงแผ่นดินไหวมีโอกาสเกิด 10% ในคาบเวลา 50 ปี ระดับความรุนแรงทางภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้บางส่วน ที่ผ่านมา จากการเก็บข้อมูลของกรมอุตุฯ ปี 2550 ถึง 2568 บันทึกสถิติแผ่นดินไหวกว่า 11,300 ครั้ง ผลจากการพัฒนามีสถานีตรวจวัดแผ่นดินไหวมากขึ้น เช่นเซอร์มาตรฐาน

“กรมอุตุฯ ศึกษาโอกาสเกิดแผ่นดินไหวในรอบ 50 ปี 100 ปี กรณีรอยเลื่อนสะกายก็ศึกษาวิจัย เพื่อใช้ประกอบการจัดการภัยพิบัติ แต่ยังไม่พัฒนาไปสู่การแจ้งเตือนภัยพิบัติล่วงหน้าเหมือนในญี่ปุ่น ขณะนี้กรมอุตุฯ ศึกษาวิจัยกรณีเกิดแผ่นดินไหวจะพยากรณ์ความเป็นไปได้ในการเคลื่อนที่ของคลื่นแผ่นดินไหวก่อให้เกิดแผ่นดินไหวอีกพื้นที่หนึ่งในระยะทางไกล เพื่อวางระบบเตือนภัยของประเทศ รวมถึงแผ่น

เสวนา 'โลกเดือด แผ่นดินขยับ' เปิดข้อมูลใหม่แผ่นดินไหว

นัฐวุฒิ แดนดี เผยโอกาสเกิดแผ่นดินไหวในไทย

ดินไหวขนาดใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในทิศทางใด ซึ่งปกติค่าเฉลี่ยความเร็วคลื่นแผ่นดินไหวเดินทาง 8 กิโลเมตรต่อวินาที แต่ก็ขึ้นกับลักษณะชั้นดิน ถ้าชั้นดินอ่อนของ กทม. ขยายความแรงของคลื่นแผ่นดินไหว จะเน้นรอยเลื่อนตัวใหญ่ๆ ระยะไกลในพม่าและลาว เพราะเรามีเวลา 2-3 นาที ในการแจ้งเตือนภัยคนกรุงเทพฯ ก่อนคลื่นมาถึง แต่ถ้ารอยเลื่อนในประเทศไม่ทัน คลื่นแผ่นดินไหวเร็วมาก อนาคตหากผลศึกษาออกมาจะนำสู่แนวทางปฏิบัติต่อไป ส่วนการพยากรณ์โอกาสเกิดแผ่นดินไหวจะต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเป็นข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน การเตรียมพร้อมรับมือ และค่าประเมินความเสี่ยงภัย" นายณัฐวุฒิกล่าว

เวทีเดียวกัน รศ.ดร.สุทธิศักดิ์ ศรลัมพ์ หัวหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนาวิศวกรรมและฐานราก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวว่า

จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวเขย่ากรุงเทพฯ มีข้อเสนอเชิงนโยบายในการป้องกัน ลดความสูญเสีย เพื่อขับเคลื่อนความปลอดภัยของอาคารจากแผ่นดินไหว ตาม พ.ร.บ.บรรเทาสาธารณภัย มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปช.ช.) ต้องปรับปรุงโครงสร้างคณอนุกรรมการแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม เพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ศูนย์วิจัยแผ่นดินไหวแห่งชาติ NGO พลเมืองตื่นรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สภาธุรกิจ ประกันภัย ฯลฯ ขณะเดียวกันต้องสำรวจรอยเลื่อนมีพลัง ปัจจุบันประเทศไทยยังมีข้อมูลรอยเลื่อนต่างๆ ในประเทศไม่มากพอใช้ศึกษา และคาดการณ์สถานการณ์แผ่นดินไหวเพื่อรับมือภัยพิบัติที่จะเกิดในอนาคต

นักวิชาการ มก.ตั้งคำถามปัจจุบันสำรวจรอยเลื่อนในประเทศไทยครบแล้วหรือยัง รวมถึงกลุ่มรอยเลื่อนที่คาดว่าจะมีพลัง มันหนาวๆ ร้อนๆ เพราะอยู่ใกล้กรุงเทพฯ อย่างรอยเลื่อนนครนายก รอยเลื่อนลำตะคอง ซึ่งเคยเกิดแผ่นดินไหวขนาดเล็ก กรมทรัพยากรธรณีควรสำรวจให้กระจ่างชัด และจัดลำดับความสำคัญ จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวระดับชุมชน จังหวัดเสี่ยงสูงตามกฎหมายควบคุมอาคาร ติดตามควบคุมอาคารของรัฐ วัด เชื้อน โครงสร้างพื้นฐานสำคัญในยามฉุกเฉิน ปัจจุบันหน่วยงานไหนหน่วยงานมันดูแลกันเอง แต่ที่ถูกต้องต้องมีระบบ มีการอัปเดตมาตรฐาน ภัยแผ่นดินไหวยังขาดองค์กรในภาพใหญ่ดูแล ถ้าเทียบกับการจัดการน้ำมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือ สทช.

"อีกข้อเสนอมีระบบติดตามและประเมินสุขภาพอาคารสูงและโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศ คนวิ่งหนีลงมาจากตึกคิดว่ามีแผ่นดินไหวที่ตึกต่างๆ หากมีระบบติดตามและเตือนภัยจะเกิดประโยชน์ รวมถึงสามารถตรวจสอบสภาพอาคาร หากเชื่อมโยงกับ

ประกันภัย รัฐไม่ต้องรับผิดชอบความเสียหาย ใช้ระบบเศรษฐกิจขับเคลื่อน” รศ.ดร.สุทธิศักดิ์ เสนอยกเครื่องรับมือแผ่นดินไหว

ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน รมว.ทส. กล่าวว่า รอยเลื่อนมีพลังอยู่คู่กับประเทศไทย ทำให้แผ่นดินไหวเป็นภัยธรรมชาติที่ต้องปรับตัว อยู่อย่างปลอดภัย ลดความสูญเสีย ต้องเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติที่มีโอกาสเกิดขึ้นในอนาคตและการเตือนภัยหลังเหตุการณ์ที่ชัดเจน อีกทั้งมีแนวทางจัดตั้งศูนย์กลางบริการจัดการตอบโต้ภัยพิบัติ เน้นการใช้เทคโนโลยี มาปรับใช้ร่วมกับความเห็นนักวิชาการที่มีความรู้ เพื่อแจ้งเตือนประชาชนอย่างรวดเร็วและแม่นยำ ล่าสุด ครม.อนุมัติงบกลางวงเงินกว่า 370 ล้านบาทที่ ทส.เสนอ เพื่อเฝ้าระวังและติดตามภัยพิบัติที่มีโอกาสจะเกิดขึ้น พร้อมแผนการติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงกว่า 600 สถานีทั่วประเทศอีกด้วย การเสวนานี้ระดมความคิดจากผู้เชี่ยวชาญธรณีวิทยาและแผ่นดินไหวจะนำมากำหนดเป็นมาตรการการดำเนินการในอนาคต

นายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัด ทส. กล่าวว่า ประเทศไทยมีเครื่องตรวจวัดแผ่นดินไหวกระจายทั่วประเทศในความพร้อมของ 2 หน่วยงาน ในส่วนกรมทรัพยากรธรณีมี 60 ตัว กรมอุตุนิยมวิทยา กว่า 100 ตัว แผ่นดินไหวพม่าที่ผ่านมา เครื่องตรวจวัดแผ่นดินไหวที่แม่ฮ่องสอนรับรู้ได้ถึงแรงสั่นสะเทือน จากนั้นยังข้อมูลเข้าระบบของศูนย์ประมวลผลข้อมูลแผ่นดินไหวที่ จ.ระยอง ก่อนส่งผลถึงกรมทรัพยากรธรณีภายใน 3 นาที แต่เพราะไม่เคยเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว ทำให้ระบบการแจ้งเตือนขาดประสิทธิภาพ ต่อจากนี้จะต้องมีศูนย์ตอบโต้ภัยพิบัติแบบฉับพลันเพียงแห่งเดียว มีการติดตั้งเทคโนโลยีเพิ่มเติม สร้างเครือข่ายเครื่องวัดคลื่นไหวสะเทือน ซึ่งกรมทรัพยากรธรณีจะต้องมีบทบาทสนับสนุนข้อมูลที่น่าเชื่อถือและแม่นยำ เพื่อสามารถรายงานและแจ้งเตือนพร้อมสื่อสารกับประชาชนได้แม่นยำและรวดเร็ว รวมถึงแนวทางรับมือแผ่นดินไหวอย่างถูกต้อง ป้องกันข้อมูลที่สับสนจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่จะทำให้ประชาชนตื่นตระหนก นอกจากประกาศพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ว จะต้องเพิ่มประกาศพื้นที่ปลอดภัยเพื่อให้ประชาชนอพยพอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว จะเร่งจัดทำคู่มือแจกจ่ายประชาชนต่อไป

“แม้ภัยพิบัติจากแผ่นดินไหวในอาเซียนจะเกิดขึ้น 1.8% ไม่มากเมื่อเทียบกับสถิติน้ำท่วม ดินถล่ม ลมพายุ ภัยแล้ง แต่เมื่อเกิดแผ่นดินไหวกลับสร้างความเสียหายที่รุนแรงระดับประเทศ ในปี 2546 ประเทศไทยมีพื้นที่ความเสียหายภัยพิบัติทางธรรมชาติจำนวน 4,444

หมู่บ้านทั่วประเทศ จากนั้นมีการสำรวจอย่างต่อเนื่อง ล่าสุดไทยมีพื้นที่เสี่ยงภัยเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าแล้ว ขณะที่แนวโน้มการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในอีก 2-10 ปีข้างหน้าสูงขึ้น นอกจากศูนย์ตอบโต้ภัยพิบัติแล้ว จะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเตรียมความพร้อม ป้องกัน แก้ไขและฟื้นฟูภัยพิบัติอย่างยั่งยืน จะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้นำในการจัดการความเสี่ยง ไม่ใช่รอรับความช่วยเหลือจากภายนอกเท่านั้น” นายจตุพรกล่าว

ส่วนความคืบหน้าการแก้ปัญหาแจ้งเตือนภัยผ่านข้อความสั้น (SMS) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) จัดประชุมคณะทำงานจัดทำระเบียบปฏิบัติประจำ (SOP) และข้อความมาตรฐานแจ้งเตือนภัยสำหรับส่งข้อความสั้น (SMS) แจ้งเตือนประชาชน หลังมีบทเรียนแผ่นดินไหวเขย่ากรุงเทพฯ โดยมีคณะทำงานฯ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม มีข้อสรุป ปภ.จัดทำแผนมาตรการป้องกันภัยพิบัติและกระบวนการให้ชัดเจน แบ่ง 2 ช่วงเวลา คือ ก่อนและหลัง การมีระบบแจ้งเตือนภัยผ่านสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Cell Broadcast) โดยให้ประสานการทำงานร่วมกับกรมอุตุนิยมวิทยาและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบงานการแจ้งเตือนด้วย SMS ให้ชัดเจน รวดเร็ว สามารถรับมือกับสาธารณภัยต่างๆ

ที่ประชุมดังกล่าวกำหนดให้กรมอุตุนิยมวิทยาเป็นหน่วยงานหลักในการแจ้งข้อความแจ้งเตือนแผ่นดินไหวบนบกให้กับผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือเพื่อทำการส่ง SMS แจ้งเตือนประชาชน ขณะที่ ปภ.จะทำหน้าที่แจ้งข้อความสถานการณ์แผ่นดินไหวและข้อควรปฏิบัติแก่ประชาชนให้กับผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ ส่วนกรณีการแจ้งเตือนสาธารณภัยอื่นๆ อีก 6 ภัย ได้แก่ ภัยสึนามิ อุทกภัย ดินถล่ม วาตภัย ภัยหนาว และภัยจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 ปภ.จะเป็นหน่วยงานหลักแจ้งข้อความสถานการณ์ภัยและข้อควรปฏิบัติแก่ประชาชนให้กับผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ จากนั้นจะดำเนินการทำร่างกระบวนการส่งข้อมูลให้กับผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือเพื่อแจ้งเตือนประชาชนผ่าน SMS และระบบ Cell Broadcast เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ คาดว่าจะเปิดใช้งานอย่างเต็มระบบเดือน ก.ค. 2568.